

colecția monografii

ADRIAN-PETRE SAVA-GĂINĂ

SPĂLAREA BANILOR ÎN ERA DIGITALĂ
ADAPTAREA DREPTULUI INTERNAȚIONAL
ÎN TRE INTEGRITATE FINANCIARĂ ȘI INOVAȚIE
TEHNOLOGICĂ

ADRIAN-PETRE SAVA-GĂINĂ

SPĂLAREA BANILOR
ÎN ERA DIGITALĂ
ADAPTAREA DREPTULUI
INTERNAȚIONAL ÎNTRE
INTEGRITATE FINANCIARĂ
ȘI INOVAȚIE TEHNOLOGICĂ

Universul Juridic

București

-2026-

Cuvânt-înainte

Într-o eră în care granițele dintre finanțele tradiționale și ecosistemele digitale devin tot mai difuze, lucrarea semnată de domnul judecător Adrian-Petre Sava-Găină vine să umple un gol esențial în literatura juridică de specialitate. Titlul volumului, *Spălarea banilor în era digitală. Adaptarea dreptului internațional între integritate financiară și inovație tehnologică*, sintetizează perfect dilema fundamentală a reglementatorului contemporan: cum să protejăm sistemul financiar fără a inhiba progresul.

Prezenta lucrare reprezintă o versiune sistematizată și actualizată a cercetării doctorale desfășurate de autor în cadrul Școlii Doctorale Ordine Publică și Siguranță Națională din Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, fiind printre ultimele teze de doctorat susținute la această instituție de învățământ sub conducerea distinsului prof. dr. Costică Voicu.

Ceea ce distinge această cercetare este curajul de a aborda frontal fenomenul inovației disruptive. Autorul nu se limitează la o exegeză a normelor existente, ci realizează o analiză dinamică a modului în care tehnologiile precum blockchain, activele virtuale și noile soluții de plată forțează limitele conceptelor clasice de „supraveghere” și „control”.

Publicarea acestei cercetări survine într-un moment de răscruce pentru sistemul financiar global. Dacă în urmă cu un deceniu discuțiile despre spălarea banilor se concentrău pe circuite bancare tradiționale și paradisuri fiscale clasice, astăzi suntem martorii unei revoluții digitale care rescrie regulile jocului. Apariția lucrării coincide cu operaționalizarea în anul 2026 a Autorității Anti-Spălarea Banilor (AMLA) și implementarea Regulamentului (UE) 2024/1624 și schimbarea de paradigmă, prin trecerea de la un model bazat pe directive (transpose neuniform) la un „Cod de Reguli Unic” (Single Rulebook) direct aplicabil domeniului de referință al lucrării.

Miza acestei monografii este de a explora tensiunea inevitabilă dintre două forțe majore:

1. Necesitatea integrității: Menținerea unui sistem financiar curat, capabil să reziste fluxurilor de capital ilicit.
2. Inovația tehnologică: Ascensiunea activelor cripto, a tehnologiei blockchain și a soluțiilor de tip FinTech, care, deși oferă eficiență, deschid noi vulnerabilități.

Cititorul va regăsi în paginile acestei monografii o analiză critică a reglementărilor internaționale (standardele FATF, directivele europene) puse

în oglindă cu realitatea tehnologică a secolului XXI. Felicitări pentru că autorul nu a urmărit doar o descriere a normelor juridice, ci și o evaluare a modului în care „*arhitectura*” legală se poate adapta fără a sufoca progresul tehnologic.

Cu speranța că această lucrare va servi drept punct de plecare pentru noi dezbateri între practicieni, juriști și inovatori tehnologici, contribuția autorului este esențială pentru o mai bună înțelegere a modului în care dreptul poate și trebuie să țină pasul cu viitorul.

Valoarea științifică a lucrării rezidă în actualitatea acesteia, materializată în analiza profundă a standardelor internaționale recente în raport cu realitățile FinTech, din echilibrul cu care practicianul și omul de drept abordează nuanțat tensiunea dintre nevoia de securitate și libertatea de inovare și, nu în ultimul rând, în rigoarea cu care a folosit metodologiile de cercetare solide, care transformă o teză de doctorat într-un instrument de lucru util atât academicienilor, cât și practicienilor.

Lucrarea de față este mai mult decât o analiză juridică; este un ghid necesar pentru a înțelege viitorul conformității (*compliance*) într-o lume globalizată și digitalizată. Autorul demonstrează o maturitate remarcabilă în tratarea subiectului, oferind soluții și perspective ce merită atenția legiuitorului și a specialiștilor din sectorul bancar și tehnologic.

Recomand cu entuziasm această lectură tuturor celor care doresc să descifreze mecanismele complexe prin care dreptul internațional încearcă să disciplineze „*vestul sălbatic*” al inovațiilor financiare, asigurând, în același timp, integritatea și stabilitatea piețelor globale.

Prof. univ. habil. dr. Marius Cezar Pantea

Capitolul I

Spălarea banilor. Istoric și noțiune

Subcapitolul I

Scurt istoric al fenomenului spălării banilor la nivel internațional

Noțiunea de spălare a banilor își găsește originile, în mod paradoxal, într-o epocă în care normele morale dominante impuneau o atitudine de dispreț față de bani. Încă din Antichitate, au existat încercări de eludare a obligațiilor față de stat, prin mascarea provenienței fondurilor obținute din activități precum comerțul nedeclarat, contrabanda sau evaziunea fiscală, practici care au cunoscut diverse forme de manifestare de-a lungul istoriei.

De la origini, banii au fost concepuți ca un mijloc de plată menit să faciliteze schimburile și tranzacțiile comerciale. În sine, aceștia nu poartă indicii privind proveniența sau legalitatea modului de dobândire, ceea ce a favorizat utilizarea lor în mecanisme infraționale. În acest sens, remarca clasică potrivit căreia „banii n-au miros”¹⁴ exprimă tocmai neutralitatea lor ca instrument economic. Expresia își are sursa într-o relatare a istoricului Suetoniu, care descrie răspunsul împăratului roman Vespasian (69-96 d.Hr.) la întrebarea fiului său Titus cu privire la modalitatea de colectare a fondurilor provenite din exploatarea toaletelor publice și din aplicarea unui impozit pe amoniacul rezultat din sistemele de canalizare recent refăcute în Roma¹⁵.

Totodată, numeroase popoare cunoscute pentru spiritul lor comercial, precum romanii, fenicienii sau cartaginezii, au recurs încă din cele mai vechi timpuri la identificarea unor teritorii îndepărtate de autoritatea centrală, unde își puteau desfășura nestingherit activitățile economice. Această strategie le asigura atât protecția capitalurilor, cât și plasarea acestora la adăpost de eventualele intervenții ale autorităților vremii.

¹⁴ E. Vernier, *Techniques de blanchiment et moyens de lutte*, Ed. Dunod, Paris, 2013, p. 8.

¹⁵ C. Voicu, S.S. Finta, M. Pantea, A.C. Voicu, *Metodologie criminalistică. Metode și tehnici de investigare a spălării banilor*, vol. III, Ed. Pro Universitaria, București, 2018, p. 33.

Facilitățile de natură fiscală își au originea încă din Antichitate, comercianții încercând să obțină din partea autorităților regimuri fiscale mai permissive, concomitent cu identificarea unor modalități de evitare a plății taxelor considerate excesive sau abuzive.

În acest context, conceptele contemporane de „paradis fiscal” sau „centru financiar off-shore” nu reprezintă noțiuni proprii exclusiv epocii moderne, ci își găsesc rădăcini în practici foarte vechi, chiar dacă sub forme instituționale diferite.

Astfel, comercianții din Grecia Antică obișnuiau să depoziteze mărfurile pe insule situate la mare distanță de Atena, oraș recunoscut pentru rigoarea reglementărilor sale fiscale¹⁶. Insula Delos din Marea Egee constituia un exemplu notoriu în acest sens, fiind utilizată ulterior și de negustorii romani, în perioada de apogeu a Imperiului, ca modalitate de evitare a taxelor și impozitelor¹⁷. Prin aceste practici, comercianții reușeau să se sustragă de la plata impozitului de 2% instituit de statul grec asupra operațiunilor de import și export, venituri ce constituiau o sursă importantă de finanțare a cheltuielilor publice.

Într-o altă etapă istorică, în perioada ocupației otomane, evitarea plății impozitelor datorate statului și implicit Porții a căpătat o semnificație aparte. Privită nu ca o abatere de la normele juridice, ci ca o formă de rezistență față de regimul de ocupație, această practică era considerată o manifestare de patriotism și chiar ridicată la rang de exemplu de către populația locală. Astfel, evaziunea fiscală era percepută mai degrabă ca un act de curaj și loialitate față de comunitate decât ca o conduită reprobabilă sau imorală.

Tot în Grecia Antică, prin intermediul gânditorilor vremii, au apărut primele forme de finanțare instituțională a activităților educative, inclusiv a universităților, prin construcții juridice inovatoare¹⁸. Pentru a eluda plata unor taxe impuse de autorități, au fost create entități non-profit, scutite de la plata impozitelor, prin intermediul cărora se asigurau resursele financiare necesare susținerii învățământului. Această practică, departe de a avea conotații negative, a generat beneficii semnificative pentru societate, consolidând procesul

¹⁶ C. Adams, *Tax Haven Tales Kooks, Crooks and Con Men in the Offshore World*, Ed. Laissez Faire Books, Baltimore, Maryland, 2012, p. 9.

¹⁷ C. Neacșu, *Infraacțiuni de evaziune fiscală și spălare a banilor săvârșite prin intermediul companiilor off-shore*, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 6.

¹⁸ C. Dauphin, *Le guide vraiment pratique des paradis fiscaux*, First, Paris, 2007, p. 332.

educativ. Modele similare sunt regăsite și astăzi, sub forma fundațiilor implicate în finanțarea marilor universități, constituind un mecanism viabil de sprijin al dezvoltării academice.

Exemple de practici de evitare a plății impozitelor și de mascare a provenienței averilor pot fi identificate și în cadrul comerțului din sud-estul Asiei, în special în China antică. Comercianții bogați căutau să-și ascundă averile de autorități și împărați pentru a preveni confiscările, în condițiile în care cheltuielile publice depășeau frecvent veniturile colectate de la populație, ceea ce reprezenta o formă primitivă a deficitului bugetar contemporan¹⁹.

În anumite civilizații, însă, astfel de practici erau percepute extrem de grav. De exemplu, în Egiptul antic, nedeclararea veniturilor sau imposibilitatea justificării provenienței averilor atrăgea pedepse severe, inclusiv cea capitală, reflectând percepția socială asupra evaziunii fiscale și a spălării de bani ca fapte extrem de grave²⁰.

În Europa medievală și în primele secole ale epocii moderne, comercianții englezi au recurs la forme incipiente de spălare a banilor, concepute pentru a eluda taxele și impozitele excesive impuse de autoritățile regale. Astfel, negustorii valorificau produse precum lâna în porturi aflate sub jurisdicția Regatului Țărilor de Jos, neimpozitate de autoritățile engleze, iar pentru a ascunde originea mărfurilor, falsificau certificatele de proveniență²¹. Ulterior, Anglia a recunoscut avantajele unui tratament fiscal relaxat și a oferit privilegiul anumitor negustori, în special din Flandra, ceea ce a determinat o reacție simetrică din partea provinciilor continentale, afectate de scăderea veniturilor din comerț²².

Un prim exemplu de amploare al practicilor asemănătoare spălării banilor, menționat și în literatura de specialitate autohtonă²³, datează din perioada medievală, când activitatea de camătă era interzisă de Biserica Catolică, fiind considerată un păcat. Persoanele implicate în astfel de activități, în special negustorii și cămătarii, recurgeau la artificii financiare pentru a ocoli restricțiile impuse de normele sociale și religioase, majorând artificial rata de schimb aplicată împrumuturilor acordate. Prin acest procedeu, plata dobânzilor era

¹⁹ I. Melintescu, I. Talianu, *Investigațiile financiare în domeniul spălării banilor*, Ed. Imprimeria Națională, București, 2004, p. 7.

²⁰ M.A. Hotca, E. Hach, *op. cit.*, p. 12.

²¹ C. Neacșu, *op. cit.*, p. 180.

²² D.J. Cooper, L. Varadi, G. Kiss, *Paradisuri fiscale și firme neimpozabile*, Ed. Nevali, Cluj, 1998, p. 112.

²³ C. Neacșu, *op. cit.*, p. 180.